

Poročilo o delu

Poročilo o delu 200708

Besede predsednika

Draga bralka, dragi bralec, spoštovani kolegi in prijatelji!

Za Mrežo zavarovanih območij v Alpah sta spet dve leti obsežnega dela, ki ga je izpeljala z veliko elana in motivacije. Delovni program smo prvič izvedli v novi organizacijski obliki. Naša koordinacijska enota v Chambéryju je namreč leta 2006 postala Pisarna za zavarovana območja Task Force Stalnega sekretariata Alpske konvencije.

Nove dodeljene pristojnosti zahtevajo izgradnjo novih načinov sodelovanja, vendar tudi jasne meje delovnih nalog in predstave o nas samih.

Sodelovanje zavarovanih območij in Alparca je ponovno prineslo zelo pozitivne delovne rezultate, ki so na razpolago vsem našim članom in zavarovanim območjem v drugih gorskih predelih, kot so npr. Karpati ali Pireneji. Interreg IIIB - projekt ALPENCOM je bil mojstrsko izpeljan do konca z izjemnimi rezultati. Dogodki, namenjeni izpopolnjevanju in izobraževanju, so bili pozitivno ocenjeni, obsežna mednarodna konferenca na temo "Podnebne spremembe in vplivi na zavarovana območja" pa ni bila le dobro obiskana, ampak je bila izjemna tudi kar zadeva raven informacij. Pri razvoju kakovostnih kriterijev za upravljanje in delo zavarovanih območij smo naredili velik korak naprej. Pričelo se je praktično uresničevanje študije o ekološki mreži v Alpah. Dejavnosti na tem področju imajo podporo držav pogodbenic Alpske konvencije, Evropske unije, opazovalcev Alpske konvencije, nevladnih organizacij in ustanov ter nenazadnje zavarovanih območij samih. To je pomembna delovna tema, s katero se bomo zagotovo veliko ukvarjali v naslednjih letih!

Preostane mi le še to, da se iskreno zahvalim Pisarni za zavarovana območja Task Force in vsem ostalim za Vašo podporo, zaupanje in kolegialno sodelovanje. Zadnji dve leti sta bili in še vedno sta prehodno obdobje, ki nas bo pripeljalo v fazo konsolidacije, v kateri bo praktično delo z in v zavarovanih območjih ponovno dobilo in imelo prednost. Še posebej smo hvaležni francoski vladi kot glavnemu financerju in predsedujoči Alpski konvenciji, francoskim alpskim regijam, državam članicam Alpske konvencije in vsem ostalim, ki ste nam pomagali pri skupnem delu Mreže zavarovanih območij v Alpah.

Dr. Michael Vogel
Predsednik Mednarodnega izvršnega odbora
Mreže zavarovanih območij v Alpah - ALPARC

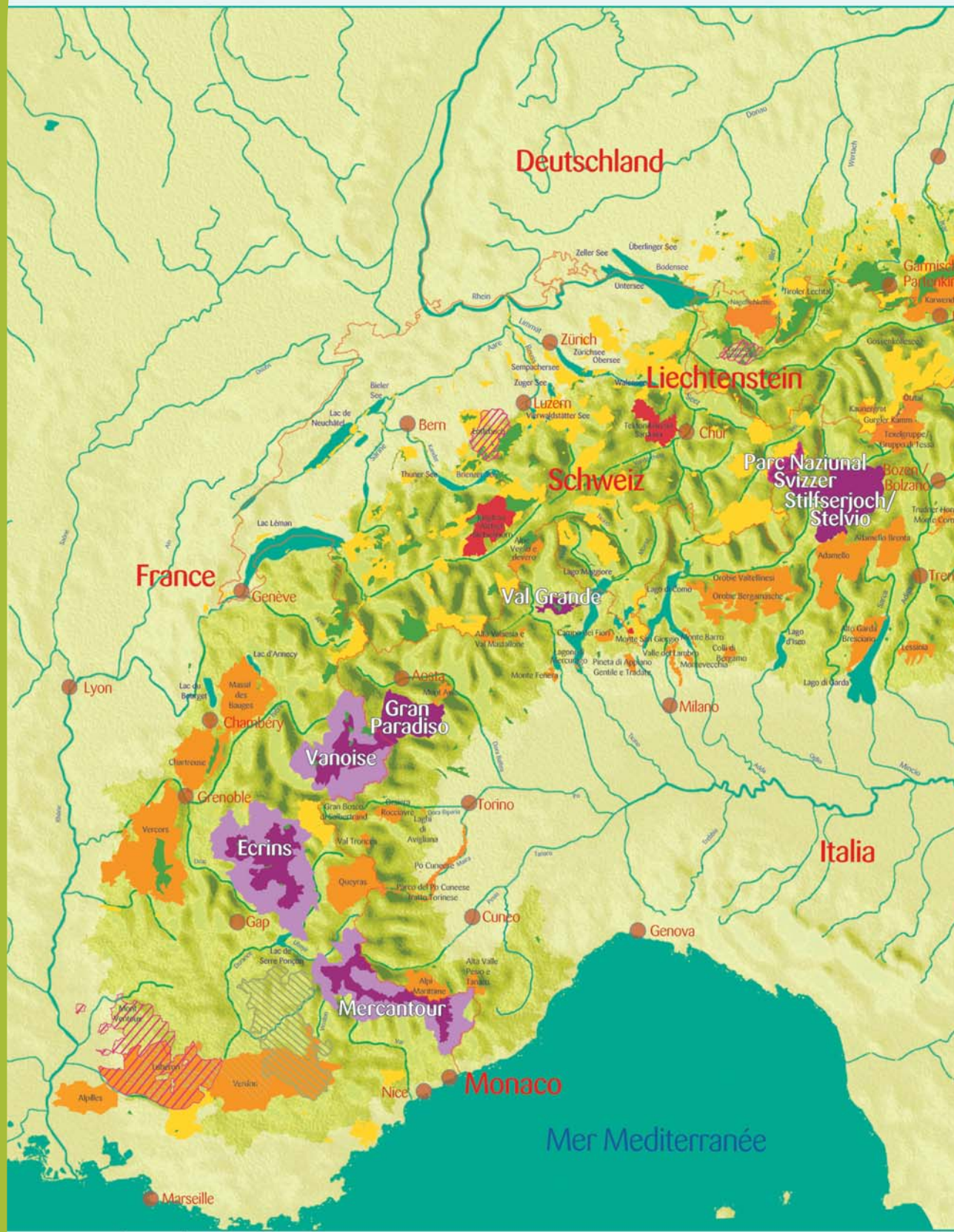

Uvod

Poročilo o delu 2007–2008 sočasno odseva dejavnosti, izvedene v teh dveh letih, ter nova področja mednarodnega sodelovanja. Med slednjimi sta pomembna predvsem vključevanje zavarovanih območij v iskanje odgovorov na vprašanja, ki jih porajajo podnebne spremembe, ter zavzeto sodelovanje pri vzpostavljanju alpske ekološke mreže (ekološki kontinuum). Številne dejavnosti mreže so neposredno ali posredno povezane z omenjenima pomembnima temama, ki pa sta povezani tudi medsebojno, in sicer preko vloge, ki jo ekološki kontinuum igra v luči prilagajanja razvoju podnebja.

Vzporedno z nosilnima temama je pomembno ter kontinuirano dejavnost v preteklih dveh letih predstavljala tudi izmenjava znanj med upravitelji, čeprav so bile dejavnosti delovnih skupin nekoliko upočasnjene: delno je k temu pripomoglo dejstvo, da so določena vprašanja že obravnavana v okviru evropskih projektov, ki jih vodijo zavarovana območja (HABITALP, ALPENCOM, LIFE Gypaète), delno pa lahko odgovor na to iščemo v nujnosti prestrukturiranja delovnih skupin, ki je rezultat pojava novih vprašanj in ki zahteva določen čas.

Ekipe pisarne za zavarovana območja Task Force Stalnega sekretariata Alpske konvencije, ki je odgovorna za usmerjanje in usklajevanje mreže Alparc, je poleg že omenjenega sodelovala tudi pri različnih dejavnostih Alpske konvencije (Akcijski načrt za podnebje, delovna skupina "Trajnostni turizem", delovna skupina "Promet", Platforma "Ekološka mreža", delovna skupina "Svetovna dediščina UNESCO"). V teh dveh letih so bili postavljeni novi temelji sodelovanja med zavarovanimi območji, zahvaljujoč priključitvi koordinacijske enote mreže k Stalnemu sekretariatu Alpske konvencije ter vzpostavitvi pisarne za zavarovana območja Task Force pa so bili okrepljeni stiki z Alpsko konvencijo. Nenazadnje moramo izpostaviti tudi pomembno vlogo zavarovanih območij pri zagotavljanju trajnostnega razvoja in varstva Alp, k čemur je v veliki meri pripomogel pojav novih vprašanj, ki predstavljajo velik izziv za vse akterje.

Alpes - Grandi aree protette delle Alpi

- Zavarovana območja z veliko površino v Alpah

- Parc national
Parco Nazionale
Nationalpark
Narodni park
- Parc naturel régional
Parco Regionale o Naturale
Regionaler Naturpark
Regijski park
- Zone périphérique
Zona periferica
Außenzone
Robno območje
- Réserve naturelle
Riserva naturale
Naturschutzgebiet
Naravni rezervat > 100 ha

- UNESCO Patrimoine mondial naturel de l'UNESCO
UNESCO Patrimonio naturale mondiale
UNESCO Weltnaturerbe
UNESCO svetovna naravna dediščina
- Réserve de biosphère
Riserva della Biosfera
Biosphärenreservat
Biosferni rezervat
- Réserve naturelle géologique
Riserva naturale geologica
Geologisches Naturschutzgebiet
Geološki naravni rezervat > 100 ha
- Protection particulière
Protezione particolare
Sonderschutzform
Posebna zaščita > 100 ha

- Zone d'application de la Convention alpine
Limite di applicazione della
Convenzione delle Alpi
Anwendungsgebiet der Alpenkonvention
Območje izvajanja konvencije
- Réseau hydrographique
Rete idrologica
Gewässernetz
Vodotoki
- Limite d'Etat
Confine di Stato
Staatsgrenze
Državna meja
- Ville
Città
Stadt
Mesto

Izmenjava znanj na novih področjih sodelovanja

V obdobju 2007–2008 se je pojavila številna nova vprašanja, kar lahko pripišemo dvema dejavnikoma. Na eni strani so na njihov pojav vplivali globalni izzivi, k reševanju katerih lahko upravitelji zavarovanih območij nedvomno veliko pripomorejo, na drugi strani pa so se nova vprašanja pojavila zaradi razvoja delovnih nalog upraviteljev v okviru posameznih struktur, kar je pripeljalo do novih zahtev in potreb.

Ob tem je osrednji izziv zavarovanih območij alpskega loka postalo vprašanje podnebnih sprememb, saj so rezultati večih raziskav pokazali, da bo razvoj podnebja v naslednjih desetletjih hitreje prizadel Alpe kot druga območja v Evropi. Med ostalimi področji sodelovanja najdemo vprašanje učinkovitosti upravljanja zavarovanih območij, mobilnosti v smeri zavarovanih območij in znotraj njih ter ekološko gradnjo. Ne smemo pa pozabiti niti na nadaljnje dejavnosti v okviru mednarodnih usposabljanj za upravitelje ter na izzive življenja v gorah in vlogo zavarovanih območij pri iskanju odgovorov nanje.

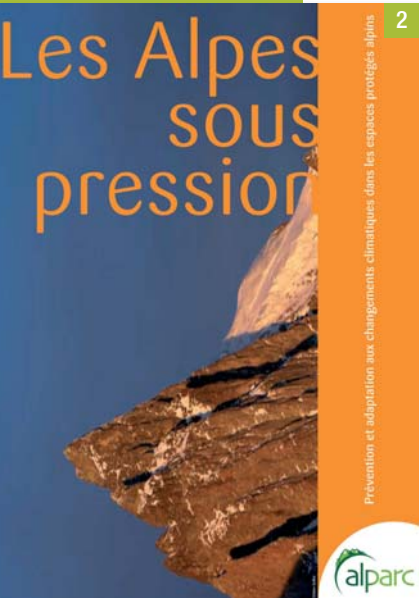
PODNEBNE SPREMEMBE IN ZAVAROVANA OBMOČJA

Mednarodna konferenca, Trafoi (Italija), oktober 2007

Na konferenci se je zbralo več kot sto udeležencev iz vseh alpskih držav. Številni strokovnjaki so v svojih govorih poudarili pomen, ki ga imajo pojavi, povezani s podnebnimi spremembami, za alpski prostor. Konferenca je ponudila priložnost za izmenjavo mnenj med strokovnjaki ter upravitelji o vlogi zavarovanih območij, kar je omogočilo opredelitev nekaterih prioritet zavarovanih območij na tem področju:

- učinki na biotsko raznovrstnost ter potrebe selitve vrst;
- spremljanje sprememb režimov gorskih voda ter posledice teh sprememb;
- vpliv na turistične dejavnosti ter strategije prilagajanja;
- naravna tveganja ter grožnje za lokalno prebivalstvo;
- razvoj ukrepov, ki bi lahko upočasnili ta pojav.

Vprašanje podnebnih sprememb bo poslej gotovo stalna skrb zavarovanih območij v Alpah, njihovi ukrepi na tem področju pa bodo morali biti v prihodnosti vpeti v širšo globalno strategijo v okviru Alpske konvencije in še posebej v okviru akcijskega načrta za podnebje.

3 Udeleženci konference
© ALPARC

1 : Ekскурzija na prelaz Stelvio/
© ALPARC
2 : Brošura o podnebnih spremembah,
ALPARC 2007
© ALPARC

Podnebje - Zavarovana območja

ALPSKI PROSTOR IN ZAVAROVANA OBMOČJA

Bolj kot katerokoli drugo območje so Alpe prostor, ki je izjemno občutljiv na podnebne spremembe. Učinki teh sprememb so hitro vidni, njihove posledice pa uničujejo (naravna tveganja, uničenje občutljivih habitatov, grožnja izgube biotske raznovrstnosti).

Poleg tega, da razpolagajo z lastnim osebjem, narodni in regijski parki v Alpah predstavljajo središče zanimanja tudi za raziskovalne institucije. To omogoča tako dolgoročne analize situacije in sprememb kot tudi vsakodnevno spremljanje stanja, k čemur odločilno pripomore ravno prisotnost stalnega osebja na terenu (naravovarstveni nadzorniki).

Upoštevanje podnebnih sprememb pri upravljanju zavarovanih območij pa je kljub temu novejšega izvora. Čeprav gre za pojav, ki je poznan in priznan že dalj časa, se pri njegovem opazovanju ter spremljanju v splošnem osredotočamo predvsem na globalni vidik, pri čemer so zavarovana območja povsem zanemarjena. V zadnjih dveh letih pa je vendarle moč zaznati vedno več dejavnosti povezanih s spremljanjem podnebnih sprememb in osveščanjem o njihovih posledicah tudi v zavarovanih območjih.

ZAVAROVANA OBMOČJA - POKAZATELJI IN OSVEŠČEVALCI

Koristno bi bilo opredeliti skupino zavarovanih območij, ki predstavljajo različna naravna okolja ter tipe habitatov, saj bi to omogočilo vzpostavitev mreže, kjer bi spremljali razvoj pojava podnebnih sprememb v Alpah. Zavarovana območja pogosto dobro sodelujejo z univerzami ter ostalimi raziskovalnimi institucijami ter razpolagajo, kot smo že omenili, z osebjem na terenu. Dolgoročno spremljanje pojava je mogoče in tudi zaželeno na različnih področjih:

- razvoj spreminjanja habitatov ter selitev vrst, in sicer tako izginjanje kot pojav novih vrst;
- spremljanje spreminjanja režimov gorskih voda ter posledice teh sprememb (topljenje ledenikov, vpliv na vire pitne vode, vpliv na ekologijo stoječih ter tekočih voda);
- vpliv na turistično dejavnost, še posebej v naseljenih zavarovanih območjih;
- naravna tveganja in grožnje za lokalno prebivalstvo znotraj ali v okolici zavarovanih območij.

Zavest o tem, da imajo zavarovana območja pomembno vlogo pri iskanju odgovorov na podnebne spremembe, se je razvila šele v zadnjih letih. Določeni instrumenti že obstajajo, pri čemer lahko navedemo listine naseljenih parkov ter načrte upravljanja narodnih parkov. Široka paleta dejavnosti, od spremljanja pojava zahvaljujoč številnim indikatorjem do spodbujanja mehke mobilnosti in ekološke nizkoenergijske gradnje, lahko vsaj na papirju pripomore k boju proti segrevanju. Vendar pa ostaja odprto vprašanje, kako naj ta teoretična orodja postanejo tudi dejansko učinkovita: kako jih promovirati, kako doseči, da bodo uporabljena ter uresničena na vseh ravneh in ne zgolj na omejenem območju zavarovanih območij.

OBETI...

Večina zavarovanih območij se danes že ukvarja s tematiko podnebnih sprememb. Pri tem sta zanje še posebej pomembni vprašanja ukrepov, ki naj bodo izvedeni s ciljem zmanjšanja energijske porabe, ter osveščanja širše publike. Ob tem si lahko zamislimo dejavnost, ki bi bila pomembnejša od osveščanja akterjev in odločevalcev v zavarovanih območjih. Dejavnost, ki bi na določen način preseгла omejen prostor zavarovanih območij ter ustvarila "modelne regije", ki bi promovirale ter spodbujale boj proti podnebnim spremembam ter uresničevanje strategij prilagajanja temu pojavu.

To bo gotovo eden izmed velikih izzivov, na katere bo moral Alparc odgovoriti v naslednjih letih.

Dr. Guido Plassmann
Pisarna za zavarovana območja Task Force
Stalni sekretariat Alpske konvencije

4

NATURA 2000 IN GORSKO KMETIJSTVO V ZAVAROVANIH OBMOČJIH

Vse velike parke ter rezervate v Alpah zadeva vprašanje upravljanja območij Natura 2000. Vprašanje kmetijstva ter še posebej pašništva na območjih Natura 2000, ki jih upravljajo zavarovana območja, je bilo obravnavano v okviru delavnice, ki je tematsko obogatila mednarodno izobraževanje za upravitelje v letu 2007, organizirano v Narodnem parku Hohe Tauern/A zahvaljujoč sredstvom projekta Interreg IIIB ALPENCOM. Delavnice se je udeležilo več kot 40 upraviteljev.

ZAVAROVANA OBMOČJA SPODBUJAJO EKOLOŠKO GRADNJO

V okviru svojega delovnega programa na področju vloge zavarovanih območij v kontekstu podnebni sprememb je Pisarna za zavarovana območja Task Force za Mrežo zavarovanih območij v Alpah aprila 2007 organizirala študijski izlet. Cilja izleta sta bila dolina Rena med mestoma Chur/CH in Dornbirn/A ter Biosferni rezervat Grosses Walsertal/A. Ta velika čezmejna regija, in še posebej Vorarlberg/A, je v zadnjih letih investirala veliko sredstev v pasivno gradnjo ter nizkoenergijsko porabo.

Znanje obrtnikov ter politična strategija se na tem območju zdita resnejša kot kjerkoli v Alpah, kar je udeležencem izleta omogočilo seznanitev z novimi tehnikami gradnje. Več kot 50 udeležencev, večinoma iz italijanskih ter francoskih parkov in upravnih organov, je poskrbelo, da bodo rezultati študijskega izleta vidni tudi v prihodnjih letih.

V ustanavljanju je delovna skupina mreže Alparc, ki bo svoje delo posvetila ekološki gradnji, obenem pa tudi tradicionalnim tehnikom gradnje. Skupino bosta s ciljem poglobljanja znanja upraviteljev o tej problematiki vodila Narodni park Gran Paradiso/I ter Narodni park Ecrins/F. Pri tem so v ospredju predvsem naseljena zavarovana območja (regijski ali naravni parki, biosferni rezervati), saj omenjeno področje delovanja ponavadi najdemo med njihovimi cilji. Vprašanje pa je pomembno tudi za robna območja narodnih parkov.

5

ZAVAROVANA OBMOČJA TER UČINKOVITOST UPRAVLJANJA

Nova tema, prisotna od leta 2006, se nanaša na vzpostavitev sistema vrednotenja ter spremljanja učinkovitosti upravljanja zavarovanih območij alpskega loka. S ciljem spodbujanja izmenjave mnenj o tej temi ter opredelitve skupnih indikatorjev, ki bi omogočili primerjavo rezultatov, pridobljenih v različnih zavarovanih območjih, sta bila v želji po izboljšanju obstoječih praks organizirana dva seminarja.

Namen prvega srečanja (Toblach, Naravni parki Zgornjega Poadižja/I, 2006) je bil analiza stanja, opredelitev ciljev ter začetek dela na področju skupnih indikatorjev. Na drugem srečanju (Cogne, Narodni park Gran Paradiso/I, 2007) je bila na podlagi metodologije dela v skupinah, ki so bile razdeljene vzdolž najpomembnejših tematik, oblikovana prva različica splošnega vprašalnika, ki omogoča vrednotenje ukrepov ter tako primerjavo na alpski ravni. Vprašalnik mora biti pred končno uporabo še dodelan. V okviru te tematike je bila oblikovana pilotna skupina, ki se bo s ciljem nadaljevanja dela na področju skupnega sistema vrednotenja učinkovitosti ukrepov upravljanja vnovič sestala leta 2009.

6

- 4 : Ogled pasivnih hiš,
Dornbirn/A, 2007
© CIPRA International
- 5 : Predstavitve obnove stare šole
Kehlegg – nizkoenergijske stavbe,
Dornbirn/A, 2007
© CIPRA International
- 6 : Obisk občinskega središča
v Ludeschu/A, 2007
© ALPARC

ZAVAROVANA OBMOČJA V BLIŽINI VEČJIH SREDIŠČ

Marca 2007 so Montanéa, društvo "Alpsko mesto leta" ter mesto Chambéry/F ob pomoči Pisarne za zavarovana območja Task Force Stalnega sekretariata Alpske konvencije, organizirali seminar na temo alpskih mest ter njim bližnjih zavarovanih območij. Seminarja sta se udeležila tudi Louis Besson, župan Chambéryja, ter generalni sekretar Alpske konvencije Marco Onida. Glavna tema seminarja je bil odnos med mesti ter zavarovanimi območji, kar je posebej pomembno ravno za Chambéry, ki se nahaja v neposredni bližini dveh zavarovanih območji; Regijskega naravnega parka Massif des Bauges ter Regijskega naravnega parka Chartreuse. Cilj srečanja je bil analiza odnosov med mestnimi aglomeratami ter zavarovanimi območji v smislu prednosti, težav ter pričakovanj. Med obravnavanimi temami seminarja tako lahko najdemo: javni prevoz proti zavarovanim območjem ter znotraj njih, solidarnost območij, identificiranje prebivalcev z zavarovanim območjem, vloga mladih ter ekološka gradnja v zavarovanih območjih. Srečanja, ki je potekalo v okviru dogodkov ob razglasitvi Chambéryja za alpsko mesto leta, se je udeležilo več kot 150 posameznikov iz večih držav.

7 Info središče Narodnega parka Hohe Tauern, Mittersill/A © ALPARC

8 Člani MIO, Bled/SI, 2008 © ALPARC

9 Info središče Narodnega parka Stelvio, Trafoi/I © ALPARC

10 Ogled pasivne stavbe Josiasa GASSERJA, Coire/CH, 2007 © ALPARC

11

12

13

NOVICE O DELOVNIH SKUPINAH MREŽE ALPARC

Več skupin mreže Alparc je v letih 2007 in 2008 nadaljevalo z izmenjavami in projekti. Sekcija "ptice ujede" skupine "Veliki sesalci in ujede" je organizirala dve srečanja, v Švici (Coire) in v Italiji (Rauris), z namenom razprave o novem projektu LIFE international ter koordinacije spremljanja brkatega sera na mednarodni ravni. Srečanje s koordinatorji skupine "Velike zveri" (Naravni park Adamello Brenta/I) je omogočilo oblikovanje novega delovnega programa, ki bo skupini predlagan ob njenem naslednjem srečanju na začetku leta 2009.

Skupina "Komunikacija" mreže Alparc je svoje zadnje srečanje organizirala junija 2008 v Naravnem parku Rieserferner Ahrn/I. Namen srečanja je bilo nadaljevanje dela tudi po zaključku projekta Interreg IIIB ALPENCOM, ki je člane skupine povezoval tri leta, ter oblikovanje in uporaba orodij, ki so rezultat tega projekta (ViViAlp, celostna grafična podoba, različne publikacije - glej poseben prispevek o projektu). Skupina je že predvidela naslednje srečanje v letu 2009. V letu 2009 bo organizirano tudi srečanje s koordinatorji skupine "Turizem", medtem ko koordinatorji skupine "Habitati" ravnokar pripravljajo nov projekt (Habitatp II) za nov evropski program Alpski prostor (ETC). Na generalni skupščini zavarovanih območij je bila predlagana in potrjena nova reorganizacija delovnih skupin, ki bo bolje odgovorila na nove izzive. Vsako delovno skupino vodijo poskusni koordinatorji:

DS Veliki sesalci in ujede

(Kordinatorja: Narodni park Gran Paradiso/I in Narodni park Hohe Tauern/A)

DS Velike zveri

(Kordinator: Naravni park Adamello Brenta/I)

DS Habitati

(Kordinator: Narodna parka Berchtesgaden/D in Hohe Tauern/A)

DS Trajnostni turizem, kulturna dediščina in mehka mobilnost

(Kordinator: Naravni regijski park Vercors/F)

DS Gorsko kmetijstvo in kakovost izdelkov

(Kordinator: Triglavski narodni park/SI)

DS Skupno komuniciranje in okoljsko izobraževanje

(Kordinator: Pisarna Task Force)

DS Tradicionalno znanje in ekološka gradnja na zavarovanih območjih

(Kordinator: Narodna parka Ecrins/F in Gran Paradiso/I)

DS Vodni viri

(Kordinator: Narodni park Gesäuse/A)

DS Podatkovne banke in GIS

(Kordinator: Švicarski narodni park/CH)

DS Vrednotenje okolju prijaznih storitev ter ekološke bilance zavarovanih območij v Alpah

(Kordinatorji: Naravni regijski park Dolomiti Friuliane/I in Naravni regijski park Prealpi Giulie v sodelovanju z Naravnim regijskim parkom Orobie Valtellinesi/I)

in Mednarodni izvršni odbor ALPARCA

(izvoli ga Generalna skupščina)

11 : Člani MIO, Berchtesgaden/D, 2008
© ALPARC

12 : Obisk nemškega parlamentarnega državnega sekretarja odgovornega za okolje Michaela Müllerja v Narodnem parku Hohe Tauern/A, 2007
© ALPARC

13 : Michael Müller, Silvia Reppe (nemško Ministrstvo za okolje), Wolfgang Urban (Narodni park Hohe Tauern/A)
© ALPARC

14 : Tematsko srečanje naravovarstvenih nadzornikov, Narodni park Mercantour/F, 2007
© ALPARC

15 : Udeleženci Trofeje Danilo Re, Narodni park Mercantour/F, 2007
© ALPARC

16 : Udeleženci Alparcovega izpopolnjevanja
© ALPARC

17 : Izpopolnjevanje v Narodnem parku Hohe Tauern/A
© ALPARC

18 & 19 : Udeleženci mednarodnega usposabljanja na terenu
© ALPARC

“OLIMPIJSKE IGRE” NARAVOVARSTVENIH NADZORNIKOV

Trofeja Danilo Re, “olimpijske igre” naravovarstvenih nadzornikov alpskih zavarovanih območij, je bila leta 2007 organizirana v Narodnem parku Mercantour (La Foux-d’Allos/2007) leta 2008 pa v provinci Torino (Fenestrelle/2008). Na dogodku, ki beleži vedno večji uspeh, se je vsako leto zbralo 250 udeležencev (športnikov in spremljevalcev). Pisarna za zavarovana območja Task Force je organizirala dve tematski srečanja: na temo dobrih praks upravljanja zavarovanih območij ter inovativnih pobud naravovarstvenih nadzornikov (Mercantour/2007) ter na temo podnebnih sprememb ter vloge in izkušenj osebja na terenu (Fenestrelle/2008). Udeležba je bila na obeh seminarjih zelo visoka.

Uvrstitev ekip:

Vrstni red leta 2007: Narodni park Grand Paradiso/I, Narodni park Berchtesgaden/D, Triglavski narodni park/SI

Vrstni red leta 2008: Narodni park Berchtesgaden/D, Narodni park Grand Paradiso/I, Švicarski narodni park/CH

MEDNARODNO IZPOPOLNJEVANJE UPRAVITELJEV ZAVAROVANIH OBMOČIJ

Drugo srečanje mednarodnega izpopolnjevanja zavarovanih območij v Alpah je letos potekalo v začetku septembra 2007 v Avstriji v Hopfgartenu v Defereggentalu, tirolskem delu Narodnega parka Hohe Tauern. Po dveh dneh podajanja splošnih informacij o alpskih temah in izzivih, predvsem o varstvu narave, je poglobitveni modul tokrat obravnaval teme upravljanja in vodenja planšarstva v zavarovanih območjih, še posebej na območjih Nature 2000. Tretji učni dan, kakor tudi ekskurzija v dolino Kalsertal/Dorfertal, sta ponudila 45 udeležencem iz 7 alpskih držav dovolj priložnosti za izmenjavo.

Skripte in predavanja tega Alparcovega izpopolnjevanja so na voljo na CD-ju, ki ga dobite pri Pisarni za zavarovana območja Task Force. Izpopolnjevanje se je odvijalo neposredno po prvem srečanju, ki je bilo leta 2006 v Sloveniji v Parku Škocjanske jame. Obe srečanja sta bili organizirani v okviru projekta ALPENCOM programa Interreg IIIB Alpine Space. Nadaljnja izpopolnjevanja bodo izvedena v naslednjih letih, in sicer ob predpostavki, da bodo zanje predvidena potrebna sredstva.

14

15

16

17

18

19

Inovacije v okviru mreže Alparc

“RAZISKOVALNA PLATFORMA” MREŽE ALPARC

Zavarovana območja so tudi raziskovalna območja. Veliko raziskovalcev in raziskovalnih inštitutov izvaja tukaj projekte na popolnoma različnih področjih: naravoslovne znanosti, znanosti o Zemlji, sociologija, gospodarstvo itd. Zavarovana območja so se organizirala, da lahko kvalitetneje razpravljajo, da so raziskave in njihovi rezultati bolj prepoznavni in morebiti tudi usklajeni glede na njihovo metodologijo, kar zagotavlja boljše osnovo za primerjanje. V ta namen je bila v sodelovanju s Švicarsko akademijo naravoslovnih znanosti ustvarjena podatkovna zbirka, katere cilj je zajeti različne aktualne projekte v evropskem gorskem prostoru. Prinesla naj bi več transparentnosti v raziskovalne dejavnosti in njihove rezultate ter vzpodbudila močnejši dogovor med raziskovalnimi projekti. Ta podatkovna zbirka je bila osvežena leta 2009.

Koncept novega elektronskega glasila o zavarovanih območjih z imenom “eco.mont” je bil izdelan v letu 2008. Prvi izvod bo predvideno pripravljen poleti leta 2009. Omenjeno glasilo bo obravnavalo Informacije o različnih raziskovalnih projektih in rezultatih v alpskih zavarovanih območjih in drugih evropskih gorskih masivih, predvsem v Karpatih in Pirenejih. Aktivnost bodo vodili ISCAR, Alparc, Avstrijska akademija znanosti in Univerza v Innsbrucku/A (www.oeaw.ac.at/ecomont).

Temlje raziskovalne platforme Alparca torej predstavljajo podatkovna zbirka ter elektronsko glasilo, ob tem pa tudi čezalpski znanstveni svet Alparca, ki je bil ustanovljen ob sodelovanju Iscarja ter švicarskih in avstrijskih naravoslovnih akademij. Dopolnjuje ga raziskovalni simpozij, ki ga vsake štiri leta v Kaprunu organizira Narodni park Hohe Tauern. Naslednji simpozij bo potekal leta 2009.

LA CASA DEI BAMBINI DELLE ALPI

La “Casa dei Bambini delle Alpi” (CBA), hiša alpskih otrok, ki se nahaja v Briançonu (Hautes-Alpes / regija Provansa-Alpe-Azurna obala/Francija), je projekt informacijskega središča namenjenega otrokom in kot taka predstavlja odlično priložnost za seznanjanje mladih z velikimi izzivi v Alpah. Poleg tega bo na tem mitičnem čezmejnem prostoru mladim lahko ponudila tudi okno v svet Alpske konvencije. Hiša alpskih otrok je umeščena v prostor, zaznamovan s prisotnostjo številnih zavarovanih območij v premeru nekaj desetih kilometrov na obeh straneh meje. V projekt so vključeni tudi italijanski parki ter upravni organi.

Projekt se prednostno osredotoča na otroke med 3. in 12. letom, razdeljene v tri starostne skupine: 3 - 5 ; 6 - 9 ; 10 - 12 let. V letih 2007 in 2008 je Pisarna za zavarovana območja Task Force skupaj s francoskimi in italijanskimi partnerji razvila idejo projekta, ki bo v naslednjih mesecih dovršena ter v naslednjih letih tudi dejansko izpeljana. Projekt bo uresničen v trenutnem središču Narodnega parka Ecrins v Briançonu (gre za zgodovinski objekt, ki se nahaja ob vhodu v stari del mesta). V projekt je seveda vpleten tudi omenjeni park.

PRIROČNI SLOVAR ALPARCA JE ŽE DOSTOPEN

Prva različica priročnega slovarja Alparca, ki bo v pomoč pri prevodih v pet jezikov, je dostopna na novi spletni strani www.alparc.org (v rubriki Viri).

Priročni slovar, ki je bil oblikovan v okviru projekta ALPENCOM (2005-2008, program Interreg IIIB Alpine Space) se osredotoča na izraze, ki se pogosto pojavljajo v Alparcovih publikacijah, na izraze, ki povzročajo težave pri prevajanju, na okrajšave, tehnične ali uradne termine in tudi na imena vrst in habitatov. Trenutno zajema 5000 vnosov, v prihodnosti pa se bo gotovo širil in postajal vedno bogatejši.

V kolikor je le mogoče, so izrazi prevedeni v vse alpske jezike (francoščina, italijanščina, nemščina, slovenščina) in tudi v angleščino. Imena vrst seveda najdemo tudi v latinščini, habitat pa so v slovar uvrščeni skupaj z njihovo oznako Corine, kar nam omogoča, da jih enostavneje poiščemo. Iskanje poteka preko preprostega formularja. Odločite se lahko za prosto iskanje ali za tematsko iskanje (preko 10 tem in 45 podtem).

RAZVOJ IN POSODOBITEV ALPARCOVEGA GEOGRAFSKEGA INFORMACIJSKEGA SISTEMA (GIS)

Geografski informacijski sistem (GIS) je orodje, ki združuje številne različne podatke (satelitske posnetke, obseg zavarovanih območij, vodne tokove, vrste rabe tal, itd.), kar omogoča oblikovanje različnih zemljevidov, izvajanje prostorskih analiz, uporabo pri projektih kot je ekološka mreža ter pri vprašanih urejanja prostora v alpskih regijah. Zaradi omenjenega je redno osveževanje podatkov ključnega pomena. Pisarna za zavarovana območja Task Force si je v letih 2007 in 2008 zadala cilj harmonizacije podatkov, ki zadevajo zavarovana območja, osvežitve podatkov o obsegu posameznih zavarovanih območij ter oblikovanja zemljevidov pilotnih območij v okviru projekta vzpostavljanja ekološke mreže. Pri trenutnem delu pa so vedno pomembnejše tudi nove vrste podatkov: obsegi ledenikov, porazdelitev velikih zveri ter obstoj info središč zavarovanih območij alpskega loka.

FOTOTEKA, KI OMOGOČA UPRAVLJANJE S SLIKOVNIM GRADIVOM ALPARCA

Slikovno gradivo je nepogrešljivo pri oblikovanju prispevkov, publikacij, razstav ter ostalih komunikacijskih orodij. Ravno zato je skušal Alparc že od samega začetka zbirati fotografije, ki nastajajo v zavarovanih območjih: najprej v obliki diapozitivov, kasneje pa v digitalni obliki, kar je omogočilo lažje izvajanje te naloge. Zbirka fotografij je tako postajala vedno obsežnejša, preprosto orodje za razvrščanje fotografij, njihovo arhiviranje in predvsem iskanje pa vedno bolj nepogrešljivo.

Pisarna za zavarovana območja Task Force tako od nedavnega razpolaga s fototeko. To orodje omogoča, da za vsako fotografijo opredelimo ključne meta podatke kot so ime avtorja, ime zavarovanega območja, datum in kraj nastanka fotografije, legenda ter ključne besede, obenem pa tudi pogoje nadaljnje uporabe fotografije. Vsaka fotografija je razvrščena na podlagi 49 tematskih kazalcev, ki so razvrščeni v deset velikih tematskih skupin. Iskanje fotografij je izjemno preprosto tako za potrebe Pisarne za zavarovana območja Task Force kot za potrebe njenih partnerjev ter zavarovanih območij mreže Alparc. Fototeka trenutno zajema več kot 1200 fotografij, ki v večini prihajajo iz zavarovanih območij v Alpah, med njimi pa najdemo tudi fotografije iz Karpatov, fotografije različnih dogodkov ter razstav in fotografije, povezane s komunikacijskimi orodji. Večji del fotografij je bil shranjen v fototeko v letu 2008, delo pa se vsekakor nadaljuje tudi v letu 2009.

Jasno je, da mora biti fototeka Alparca redno obnovljena ter osvežena. Nove fotografije v veliki meri nastajajo v okviru dogodkov ter študijskih izletov Alparca, pri čemer pa so k sodelovanju seveda vabljeni tudi vsi člani Alparca, ki s pošiljanjem svojih fotografij Pisarni Task Force ključno pripomorejo k osvežitvi slikovnega gradiva publikacij mreže Alparc.

20 Predstavitev prve številke revije eco.mont

21 Trenutno središče Narodnega parka Ecrins in bodoča "Casa dei Bambini delle Alpi" v Briançonu/F © ALPARC

22 Srečanje delovne skupine "Casa dei Bambini delle Alpi", Briançon/F, 2007 © ALPARC

23 Delovno srečanje partnerjev projekta ALPENCOM, Vallouise/F, 2007 © ALPARC

24

Čezmejna ekološka mreža

PROJEKT ZA VZPOSTAVITEV EKOLOŠKEGA KONTINUUMA

Mreža zavarovanih območij v Alpah – Alparc, ki ji pri tem pomaga Pisarna za zavarovana območja Task Force Stalnega sekretariata Alpske konvencije, Mednarodna komisija za varstvo Alp (CIPRA), Mednarodni znanstveni odbor za raziskovanje Alp (ISCAR) in alpski program WWF se za varstvo biotske raznovrstnosti na območju Alp zavzemajo od leta 2002. Vsealpski, čezmejni način obravnavanja te problematike, kot so si ga izbrale omenjene štiri organizacije, je v nasprotju s perspektivo njihovih matičnih držav popolnoma nov pristop na področju alpskega naravovarstva.

Na tej podlagi so organizacije junija 2007 začele izvajati projekt t.i. ekološkega kontinuuma, ki ga finančno podpira švicarski sklad za varstvo narave MAV. Poglavitni cilj projekta sta vzpostavitev in obnova ekoloških povezav med posameznimi območji, ki so pomembna za varstvo narave v alpskem prostoru.

25

Projekt, ki bo trajal 19 mesecev, je temelj dolgoročnega vzpostavljanja ekološke mreže v Alpah. Ob tem bosta izdelana metoda delovanja, ki bo usklajena na vsealpski ravni, in seznam potencialnih ukrepov povezovanja naravnih habitatov. Prve dejavnosti naj bi bile izpeljane do leta 2009 na območju štirih pilotnih regij, porazdeljenih prek celotnega alpskega loka. Ključ do uspeha je prepričati nosilce odločanja o pomembnosti vzpostavitve ekološkega kontinuuma. To je tudi osnovni pogoj, da se v odločitvah, sprejetih pri načrtovanju in v politiki, upoštevajo vidiki biotske raznovrstnosti. Projekt ekološkega kontinuuma bo s svojimi dejavnostmi pomembno prispeval k prizadevanjem Platforme Alpske konvencije za ekološko povezanost pri spodbujanju regionalnih in čezmejnih projektov povezovanja v Alpah.

26

ZAČETEK PROJEKTA ECONNECT "IZBOLJŠANJE EKOLOŠKE POVEZANOSTI V ALPAH"

ECONNECT je projekt evropskega programa ETC "Alpski prostor". Njegov cilj je izboljšanje ekološke povezanosti v alpskem loku preko odpravljanja fizičnih (naravne ali umetne) in pravnih ovir ter izmenjava izkušenj med vpletenimi partnerji.

27

Varstvo biotske raznovrstnosti ter naravne dediščine, ki predstavljata pomembna izziva pri iskanju odgovora na posledice podnebnih sprememb, zahtevata celovit pristop, ki presega zavarovana območja. Da bi lahko vzpostavili alpsko ekološko mrežo, moramo pri tem nujno upoštevati vse vrste, za katere je značilna velika biotska raznovrstnost, obenem pa tudi elemente povezanosti kot so ekološki koridorji.

28

Projekt v vrednosti 3,2 mio € združuje 16 partnerjev celotnega alpskega loka. Z namenom opredelitve in analize potreb in možnosti ter z namenom razvoja inovativnih instrumentov, ki bodo izboljšali ekološko povezanost, so se vanj povezale mednarodne organizacije, znanstvene institucije ter lokalni partnerji v različnih pilotnih regijah.

Eden izmed partnerjev projekta je tudi Pisarna za zavarovana območja Stalnega sekretariata Alpske konvencije (ki predstavlja Alparc), katere glavna naloga je koordinacija dejavnosti na ravni alpskih pilotnih regij. Poleg tega bo Pisarna Task Force vključena tudi v tako imenovane "Workpackages", ki se nanašajo na globalno analizo ovir in koridorjev na alpski ravni, na upravljanje s podatki, na komunikacijski vidik projekta ter na prenos znanja na druge regije, pri čemer so še posebej pomembni Karpati. Projekt, ki ga koordinira Raziskovalni okoljski inštitut na Dunaju (Avstrija), bo dopolnil dejavnosti Platforme "Ekološka mreža" Alpske konvencije, ki ji v letih 2007 ter 2008 predseduje Nemčija, v letih 2009 in 2010 pa bo predsedovanje prevzela Francija.

24 : Platforma "Ekološka mreža", München/D, 2007
© ALPARC

25 : Platforma "Ekološka mreža", Chambéry/F, 2008
© ALPARC

26 : Podpis memoranduma o soglasju med Alpsko konvencijo, Karpatsko konvencijo in Konvencijo o biotski raznovrstnosti, Bonn/D, 2008
© ALPARC

27 : Pilotna regija Gesäuse-Kalkalpen/A 2008
© ALPARC

28 : Oblikovanje projekta "Ekološki kontinuum", CIPRA, WWF, ISCAR, ALPARC, 2008
© ALPARC

Ekološka mreža - zavarovana območja

PLATFORMA "EKOLOŠKA MREŽA" ALPSKE KONVENCIJE

Tema povezanosti naravnih prostorov v Alpah pridobiva glavno vlogo pri uvajanju naravovarstvenih ciljev v okviru Alpske konvencije. Kot podpora prizadevanju za ustanovitev ekološke mreže, ki bi delovala na območju celotnih Alp, so se na IX. alpski konferenci Alpske konvencije (novembra 2006 v Alpbachu, Avstrija) odločili za ustanovitev platforme "Ekološka mreža".

Cilj je ustanovitev združenja zavarovanih območij celotnih Alp in njihovih povezovalnih elementov preko državnih meja. Tako se bomo lahko učili iz izkušenj drugih, skupaj bomo lahko dodelali ukrepe in jih uskladili med seboj. Platforma predstavlja pomemben vezni člen med politiko, znanostjo in prakso.

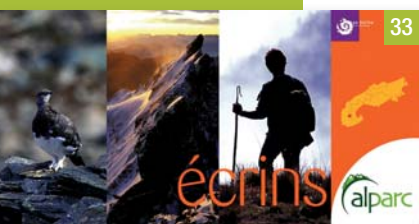
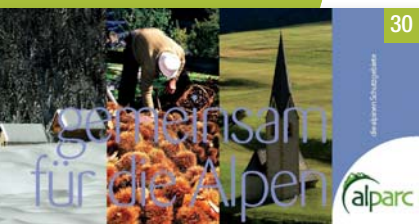
Člani platforme - strokovnjaki iz uprav držav članic, nevladnih organizacij in zavarovanih območij - so se za začetek dogovorili za sodelovanje na treh področjih: znanstveno spremljanje procesa ustanovitve ekološke mreže, projektno usmerjeno uvajanje in komunikacija ter stiki z javnostjo.

Konkretne naloge so razširitev in dopolnitev čezmejnih zavarovanih območij, dodelava metod za povezovanje življenjskega prostora in razvoj bistvenih ukrepov za uvedbo omrežja celotnih Alp. Nekatera območja so že pričela z uvedbo čezmejnega povezovanja, kot na primer naravno zavarovano območje Kalkhochalpen v Avstriji in nemški narodni park Berchtesgaden. Platforma podpira in pospešuje ta prizadevanja. Tudi pilotna področja bi morala biti vključena v obseg platforme. Mreža zavarovanih območij v Alpah (ALPARC) v veliki meri prispeva k realizaciji tega projekta.

Dr. Bettina Hedden-Dunkhorst
Zvezni urad za okolje Republike Nemčije
Bundesamt für Naturschutz (BfN)

29 Prehod živali
© Sina Hölscher

Enotna komunikacijska strategija zavarovanih območij

ALPENCOM SE JE KONČAL, A DELO SE NADALJUJE!

Čeprav se je projekt ALPENCOM uradno zaključil 15. februarja 2008, partnerji (seznam najdete na povezavi www.alpencom.org) projekt je potekal v okviru Interreg IIIB Alpine Space) zdaj v delovni skupini "Komunikacija in izobraževanje" nadaljujejo delo, ki ga je vzpostavil ta pilotni projekt.

Cilj projekta ALPENCOM je bil na eni strani podpreti komunikacijo med zavarovanimi območji in na drugi strani spodbuditi skupno predstavljanje zavarovanih območij javnosti. S projektom so bile vzpostavljene osnove za oboje.

Stike med zavarovanimi območji so spodbudile naslednje dejavnosti:

- simpozij o raziskavah na zavarovanih območjih, Kaprun (Avstrija) 2005, organiziran v sodelovanju z Narodnim parkom Hohe Tauern;
- dva mednarodna seminarja o kazalcih za ocenjevanje upravljanja (Italija 2006 in 2007);
- zasnova mednarodnega izobraževanja o Alpah za zaposlene na zavarovanih območjih in organizacija dveh začetnih 4-dnevnih seminarjev (2006, 2007);
- razvoj priročnega slovarja v 5 jezikih (za pomoč pri prevajanju), dostopno na spletni strani Alparca (rubrika Viri);
- in predvsem vzpostavitev nove spletne strani, ki deluje kot platforma za izmenjavo in za informiranje (zbirka virov, novice, prireditve), ki ga dopolnjuje extranet (zasebno omrežje), dostopen le upraviteljem. To orodje je nastalo v okviru projekta ALPENCOM, vendar se je njegova vzpostavitev nadaljevala tudi izven tega projekta v letu 2008. Spletna stran je bila predstavljena na Generalni skupščini Alparca v oktobru 2008: www.alparc.org.

Na področju stikov z javnostjo so bile uresničene naslednje faze:

- definicija skupne komunikacijske strategije;
- vzpostavitev celostne grafične podobe;
- nastanek nove potujoče razstave: Vrnitev divjega življenja;
- razvoj nove spletne strani (v letu 2008), ki prikazuje alpska zavarovana območja;
- nastanek skupnih in posameznih brezplačnih razglednic, brezplačna razdelitev teh razglednic;
- razvoj skupnega orodja za centre za obiskovalce: "ViViAlp - Alpe - pogled z neba", model virtualnega obiska alpskih zavarovanih območij (3D), ki ga dopolnjuje internetna različica (preko Google Earth).

Alparcova delovna skupina "Komunikacija" se je sestala 3. in 4. junija v kraju Sand in Taufers, v Naravnem parku Rieserferner-Ahrn (Zgornje Poadižje, Italija). Od takrat je skupina še posebej prispevala k novi skupni zloženki za alpska zavarovana območja ter zasnovala spletno postavitev virtualnega obiska po zavarovanih območjih. Uradna predstavitev projekta je potekala na Alparcovi Generalni skupščini, ki se je odvila med 8. in 10. oktobrom 2008 v Triglavskem narodnem parku v Sloveniji.

ViViALP: ALPE — POGLED Z NEBA... IN S SVETOVNEGA SPLETA!

Inovativno orodje

Le kdo ni nikoli sanjal o tem, da bi letel? Da bi jadral nad vrhovi Alp? S pomočjo tehnologije vam sedaj lahko ponudimo občutek odkrivanja izjemnih območij v Alpah skozi oči brkatega sera. ViViAlp je inovativno orodje, ki je v prvi vrsti namenjeno informacijskim središčem alpskih zavarovanih območij. Virtualni obisk Alp ponuja uporabniku, da na igriv način odkrije številne podatke, ki so razpršeni po tridimenzionalni pokrajini, projicirani na velikem zaslonu. Letimo lahko prosto s pomočjo igralne konzole ali pa uporabimo zaslon, ki se odziva na dotik in ga je lahko uporabljati.

Opremljenih je bilo več kot 750 točk, zanimivih z vidika varstva narave, krajine, favne in flore, zgodovine, prebivalstva in kulture... Ko aktiviramo njihov simbol, se skupaj s kratkim besedilom ter fotografijo ali posnetkom odkrijejo pred nami na velikem zaslonu. Imena ter opisi omenjenih točk so dosegljivi v petih različnih jezikih: francoščini, nemščini, italijanščini, slovenščini ter angleščini. Upamo, da bomo zahvaljujoč ViViAlpu, ki združuje podatke s celotnega alpskega prostora in se ne ozira na meje, vsakemu obiskovalcu lahko ponudili bolj odprto in celovito vizijo in razumevanje alpskega masiva, njegove dediščine ter izzivov, s katerimi se sooča.

Projekt, ki ga zaznamuje dolgoročnost

Omenjeno komunikacijsko orodje je nastalo zahvaljujoč projektu ALPENCOM, sofinanciranemu s strani Evropskega sklada za regionalni razvoj v okviru programa Interreg IIIB Alpine Space. Začetki projekta segajo v leto 2005, uresničen pa je bil v letu 2008, ko je poskusni fazi ter vpeljavi izboljšav sledila namestitvev postaj v različnih informacijskih središčih. Tehnično realizacijo ViViAlpa je koordiniral Švicarski narodni park, ki je že imel podobno izkušnjo virtualnega ogleda, nameščenega v svojem informacijskem središču v Zernezu, vendar pa je v tem primeru orodje omogočalo le obisk samega območja parka. Partnerji (seznam partnerjev najdete na spletni strani www.alpencom.org), med katerimi najdemo dvanajst zavarovanih območij iz šestih alpskih držav, so torej aktivno sodelovali pri postavljanju temeljev projekta ter še posebej pri oblikovanju vsebine ViViAlpa. Čeprav je pri uresničevanju projekta prišlo tako do administrativnih kot tehničnih zastojev, sta solidarnost skupine ter profesionalnost Švicarskega narodnega parka zagotovila njegov uspešen zaključek.

ViViAlp je kot skupno orodje na voljo tudi ostalim zavarovanim območjem v Alpah. V svoja informacijska središča ga lahko namestijo vsi člani mreže Alparc, njegovo vsebino naj bi dopolnjevali tako, da bo vključevala podatke o kar največjem številu alpskih zavarovanih območij. Po določenem obdobju je predvidena osvežitev podatkov.

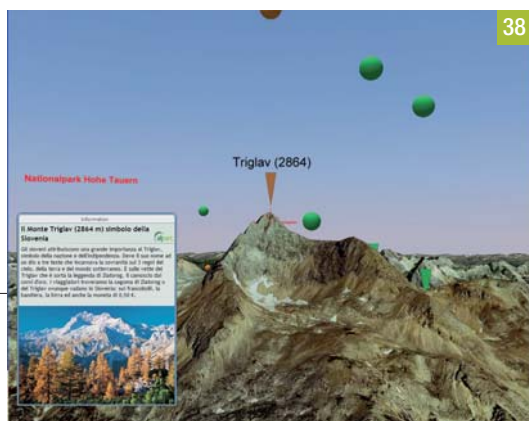
Zavarovana območja na Google Earth

V letu 2008 je Švicarski narodni park prilagodil ViViAlp svetovnemu spletu. Elektronsko različico, ki je dostopna na spletni strani Alparca (Rubrika Viri > ViViAlp), lahko uporabljate s pomočjo orodja Google Earth. Tudi ta različica vključuje podatke v petih jezikih o 750 zanimivih točkah in nam omogoča, da na lastnem računalniku odkrijemo ViViAlp.

36 & 38 ViViAlp: virtualni obisk Alp
© ALPARC

37 ViViAlp - ekran na dotik
© ALPARC

39 Spletna različica ViViAlpa preko Google Earth
© ALPARC

40

41

42

43

VIVI ALP JE NAMEŠČEN V NASLEDNJIH INFO CENTRIH

Francija:

- Maison des parcs et de la montagne (Dom parkov in gora), Chambéry
- Maison de la Vanoise (Dom Narodnega parka Vanoise), Termignon
- Maison du Parc national des Ecrins (Dom Narodnega parka Ecrins), Vallouise

Italija:

- Fort de Bard, Alpski muzej, Val d'Aoste
- Info center Narodnega parka Gran Paradiso, Cogne
- Muzej naravoslovnih znanosti Torino
- Središče Narodnega parka Sextner Dolomiten, Zgornje Poadižje, Toblach

Avstrija:

- Info center Narodnega parka Hohe Tauern, Mittersill
- Center BIOS Narodnega parka Hohe Tauern, Mallnitz
- Info center Narodnega parka Hohe Tauern, Matrei in Osttirol

Nemčija:

- Središče Narodnega parka Berchtesgaden, Berchtesgaden

Švica:

- Info središče Švicarskega narodnega parka, Zerneš

Slovenija:

- Info center Triglavskega narodnega parka, Bled
- Info center Parka Škocjanske jame, Škocjan

NOVA KOMUNIKACIJSKA ORODJA

Nova celostna grafična podoba

Partnerji projekta ALPENCOM (2005-2008) so se še posebej posvetili vprašanju **skupne komunikacijske strategije zavarovanih območij v Alpah** v okviru Alparca, mreže, ki jih povezuje. V izhodišče oblikovanja skupne komunikacijske strategije (Corporate Identity) so bila postavljena razmišljanja celotne skupine.

Tako je na podlagi skupne vizije Alparcove komunikacije luč sveta ugledala nova celostna grafična podoba z novim, modernim logotipom. Nova celostna grafična podoba od konca leta 2007 uporabljena pri vseh novih projektih v okviru Alparca.

Nova podoba, nova zloženka

Z nastankom nove celostne grafične podobe se je pojavila potreba po oblikovanju nove skupne zloženke z aktualno vsebino in slikovnim gradivom, ki bi omogočila predstavljanje alpskih zavarovanih območij in Alparca. Manj besedila, več fotografij: z namenom, da bi poslej lahko dosegli širši krog ljudi, pri čemer so še posebej pomembna informacijska središča, je nova podoba zloženke preprostejša in bolj pisana kot prejšnja.

Poleg nenavadnega formata je največja posebnost zloženke možnost prilagoditve njene vsebine posameznemu zavarovanemu območju: vsako zavarovano območje tako lahko natisne različico zloženke, na kateri najdemo njegov logotip ter naslov spletne strani, kar omogoča širjenje zloženke na posameznem območju ter obenem podaja sporočilo o pripadnosti zavarovanega območja čezalpski mreži.

Alparcove razglednice - uspešni košček papirja

Znotraj mreže Alparc so partnerji projekta ALPENCOM preko sodelovanja razvili skupno komunikacijo alpskih zavarovanih območij. Med prvimi komunikacijskimi pripomočki je vrsta brezplačnih barvnih razglednic, s katerimi se bo širilo sporočilo Alparca in javnost seznanjalo o alpskih zavarovanih območjih.

40 : Elektronski avdio vodič, ki omogoča obisk potujoče razstave v petih jezikih
© ALPARC

41 : Nova zloženka zavarovanih območij mreže Alparc, 2008
© ALPARC

42 : Nova Alparcova informacijska in predstavljena stojnica
© ALPARC

43 : Novi spletni portal Alparca
© ALPARC

Razglednice so dveh vrst:

- "skupne" razglednice, ki nosijo sporočilo "Alpska zavarovana območja: Skupaj za Alpe" in "Barve življenja", in logotip Alparca ter kratko besedilo s pojasnilom;
- "prilagojene" razglednice, ki združujejo podobo posameznega zavarovanega območja in podobo mreže Alparca.

Danes serijo sestavljajo štirje sklopi skupnih razglednic (teme: živalstvo, rastlinstvo, pokrajina in dediščina) - vsak je na voljo v petih različnih jezikih in 22 končnih različic individualiziranih razglednic z motivi naslednjih parkov:

- Narodni park Berchtesgaden (Nemčija),
- Narodni park Ecrins (Francija),
- Narodni park Hohe Tauern (Avstrija),
- Naravni park Mont Avic (Italija),
- Narodni park Gran Paraiso (Italija),
- Naravni park Schlern / Sciliar (Italija),
- Naravni park Sextner Dolomiten / Dolomiti di Sesto (Italija),
- Naravni park Texelgruppe / Gruppo di Tessa (Italija),
- Naravni park Trudner Horn / Monte Corno (Italija),
- Naravni park Fanes-Sennes-Prags / Fanes-Senes-Braies (Italija),
- Naravni park Rieserferner-Ahrn / Vedrette di Ries-Aurina (Italija),
- Naravni park Puez-Geisler / Puez-Odle (Italija),
- Triglavski narodni park (Slovenija),
- Park Škocjanske jame (Slovenija).

Tako širša javnost kot tudi strokovnjaki so ob različnih priložnostih (srečanja, seminarji, otvoritve razstav) odprtih rok sprejeli te razglednice. Dosegljive so tudi v informacijskih središčih partnerskih zavarovanih območij, ki so vključena v projekt. Cilj je ponuditi razglednice vse serije, ne le posameznega parka oz. območja. Tako se lepo poudari raznolikost alpske narave in kulture.

Sčasoma naj bi se serija razglednic povečala - vsa zavarovana območja, ki bi se želela vključiti v projekt ter objaviti svojo razglednico, naj to sporočijo koordinacijski ekipi Alparca, kjer bodo tudi dobili natančnejše informacije. Seveda so obstoječe brezplačne razglednice že na razpolago za tisk vsem alpskim zavarovanim območjem.

RAZSTAVE

Po razstavi "Mitične gore" je bila leta 2007 oblikovana še ena, tudi tokrat potujoča, razstava. Osredotoča se na aktualno tematiko: "vrnitev divjega življenja v Alpe", ter ponuja zgodovinski pregled odnosov med človeško vrsto in divjim življenjem. Razstava prikazuje razvoj alpske krajine, kar obiskovalca popelje na popotovanje skozi čas. Razstava je bila najprej postavljena na ogled v Chambéryju v Franciji, v letu 2008 pa se je nahajala v Triglavskem narodnem parku.

Nenazadnje je bila prenovljena tudi Alparcova predstavitvena stojnica, in sicer v skladu s smernicami nove celostne grafične podobe.

NOVA SPLETNA STRAN ZAVAROVANIH OBMOČIJ V ALPAH

Predstavljamo novo spletno stran www.alparc.org! Spletna stran je povsem prenovljena in odslej predstavlja skupni portal vseh zavarovanih območij alpskega loka.

Nova spletna stran je torej vaša spletna stran in zato pričakujemo vaše prispevke. Vaše sodelovanje je še posebej pomembno pri oblikovanju vsebine koledarja dogodkov in aktualnih novic ter pri dopolnjevanju skupne baze virov.

Cilj spletne strani, ki smo si jo zamislili kot platformo za izmenjavo informacij in je osnovana na CMS (content management system), je nuditi raznolike informacije in vire o delovnih temah zavarovanih območij tako zunanji publiki kot tudi preko extraneta, ki je dostopen le osebju naravovarstvenih območij. Možnosti slednjega naj bi razširili v letu 2009 (možnost zavarovanih območij, da informacije posredujejo "online").

Spletno stran bomo še naprej dopolnjevali. Določene vsebine bodo izpopolnjene do leta 2009, še posebej knjižnica virov. Kot že prejšnja verzija, je tudi nova spletna stran dostopna v 5 jezikih: francoščini, nemščini, italijanščini, slovenščini in angleščini.

OKOLJSKO IZOBRAŽEVANJE V GORAH

Vzgoja za okolje doslej ni bila prepogosto predmet tematskega dela Alparca, čeprav predstavlja stalno transverzalno nalogo, ki se kaže v okviru vseh ostalih obravnavanih tem.

Odnosi Alparca z REEMA (Alpska mreža za izobraževanje v gorskem okolju) so se na francoski strani precej okrepili. REEMA povezuje "odgovorne za vzgojo" iz francoskih zaščitenih območij. Ta skupina se želi odpreti preostalim Alpam za izmenjavo, da bi lahko razširili znanje o okoljski vzgoji v alpskih parkih in rezervatih. Ta želja naj bi se realizirala s srečanjem, ki je načrtovano za naslednje programsko obdobje (2009 - 2010).

V ta namen je bila za leto 2008 podpisana konvencija med REEMA in CREA (Raziskovalni center za ekosisteme v višjih predelih), z namenom podpore raziskovalnemu programu Phénoclim, ki pedagoško raziskuje ukrepe glede vpliva podnebnih sprememb na alpsko vegetacijo.

Delovna skupina Alparca "Komunikacija" je že obravnavala vprašanje, kako s komunikacijskimi orodji senzibilizirati širšo javnost, kar je bilo deloma izvedeno že v okviru projekta ALPENCOM. Povsem razumljivo je torej, da bo ta skupina od leta 2009 dalje del delovne skupine "komunikacija in izobraževanje", da bo lahko obogatila delo izmenjave izkušenj s to novo temo.

Že letos je Alparc pričel s pripravo zbirke inovativnih praks in originalnih akcij na področju izobraževanja v gorskem okolju alpskih naravovarstvenih območij. Ta zbirka je omogočila izdelavo več kot dvajsetih kartotek, ki prikazujejo zanimive izkušnje in so na ogled na Alparcovi spletni strani.

<http://reema.fr>
www.crea.hautesavoie.net

44 Potujoča razstava
"Vrnitev divjega življenja"
© ALPARC

45 Simbol razstave
"Vrnitev divjega življenja"
© ALPARC

46 Skupina otrok med obiskom
potujoče razstave
© ALPARC

Poleg omenjenega pa še...

MREŽA KARPATOV - PRIZADEVANJE ZA VEDNO AKTIVNEJŠE SODELOVANJE

Po uradni ustanovitvi v letu 2006 se Mreža zavarovanih območij v Karpatih (CNPA - Carpathian Network of Protected Areas) strukturira in postaja vse aktivnejša. Alparc je sodeloval že pri ustanovitvi te pobude v gorah srednje Evrope, še posebej v zadnjih dveh letih pa je bila njegova podpora tolikšna, kot še nikoli prej. Glavni cilj CNPA je že nekaj časa uvedba stalne ekipe, katere glavna naloga bo koordinacija te mreže.

BOLJŠA KOMUNIKACIJA ZA BOLJŠE VARSTVO

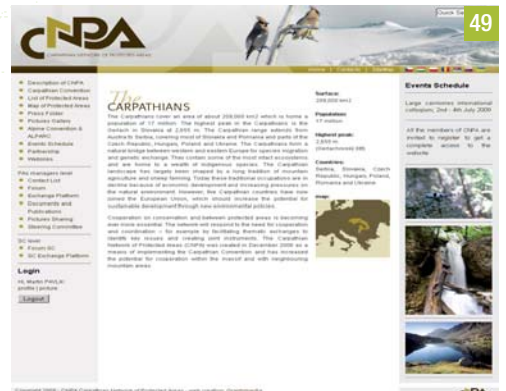
Komunikacijska orodja predstavljajo nujno osnovo za učinkovito povezovanje zavarovanih območij. Po ustanovitvi CNPA v decembru 2006 ob priliki ministrske konference v Kievu (Ukrajina) je bila vzpostavitev komunikacijskih orodij za upravljalce naravovarstvenih območij prednostna naloga. V letu 2007 so bila vzpostavljena prva tri komunikacijska orodja, ki so omogočila komunikacijo med zavarovanimi območji in partnerskimi organizacijami, ministrstvi in širšo javnostjo.

Spletna stran pri tem zaradi svoje izmenjalne platforme, diskusijskih forumov in splošnih informacij na spletu postaja najpomembnejši posrednik informacij. Da bi bolje zadostili potrebam uporabnikov, je spletna stran razdeljena na tri področja: širša javnost, upravniki zavarovanih območij in organizacijski odbor. Od prve objave jeseni leta 2007 jo je obiskalo že skoraj 10.000 obiskovalcev. Prav tako je z namenom boljše komunikacije s širšo javnostjo in partnerji izšla **Informacijska brošura**. Glavnemu delu v angleščini je priloženih nekaj strani v vsakem izmed sedmih karpatskih jezikov, aktualiziran zemljevid in statistična dejstva. Zadnje orodje, **izjava za medije**, pa je usmerjeno v komunikacijo z mediji. Napisana je v karpatskih jezikih in tako nagovarja tudi ne-anglosaško publiko.

www.carpathianparks.org

47

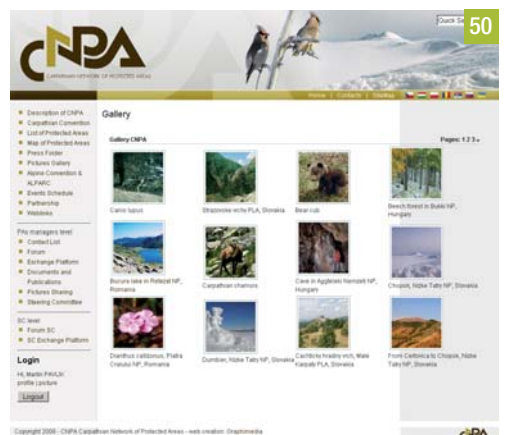
49

47 & 48 Srečanje predstavnikov CNPA z nemškimi državnimi sekretarjem Michaelom Müllerjem z namenom opredelitve sodelovanja med Alpami in Karpati, Berlin/D, 2008 © ALPARC

48

49 & 50 Spletna stran www.carpathianparks.org © ALPARC

50

ALPARC

51

52

53

54

- 51 : Brošura Mreže zavarovanih območij v Karpatih (CNPA)
© ALPARC
- 52 : Generalna skupščina CNPA 2008
© ALPARC
- 53 : 1. generalna skupščina CNPA
© ALPARC
- 54 : Predsednik CNPA
Mircea Verghelut
© ALPARC

PRIZADEVANJE ZA SODELOVANJE OB KOORDINACIJSKI ENOTI

Leto 2008 sta zaznamovali dve pomembni prireditvi v Karpatih. Junija so izvedli drugo ministrsko konferenco Karpatske konference v Bukarešti (Romunija), v septembru pa v kraju Poiana Brasov v Romuniji prvo konferenco zavarovanih območij v Karpatih. Žal ni prišlo do odločitve o sedežu bodoče koordinacijske enote (Banska Bystrica na Slovaškem ali Brasov v Romuniji). Zato so to vprašanje preložili na naslednjo ministrsko konferenco leta 2011.

V fazi konkretnega ustanavljanja mreže je Alparc izrazil željo, da bi svoje izkušnje pri teh vprašanjih dal na razpolago bodočim članicam mreže. Tako je zavarovanim območjem v Karpatih predlagal, da oblikujejo srednjeročni strateški plan in delovni program sedelovanja za zavarovana območja v Karpatih. S ciljem uspešnega nadaljevanja aktivnega sodelovanja zavarovanih območij obeh sosednjih gorskih skupin je bil kot tretji strateški dokument leta 2008 izdelan program sodelovanja med zavarovanimi območji Alp in Karpatov. Pisarna za zavarovana območja Task Force je v okviru konference zavarovanih območij v kraju Poiana Brasov organizirala delavnico, da bi bolje zadostila pričakovanjem karpatskih parkov. V okviru tega delovne skupine so upravniki sami opredelili osnovne teme sodelovanja in predlagali konkretna dejanja za vsako izmed izbranih tem.

KONKRETNEJŠE SODELOVANJE MED OBEMA GORSKIMA SKUPINAMA

Četudi bo koordinacijska enota CNPA ustanovljena šele po tretji ministrski konferenci leta 2011, se bodo projekti sodelovanja med zavarovanimi območji obeh gorskih skupin nadaljevali. Teme, ki si jih bomo izmenjevali, se bodo množile in organizirana bodo vedno bolj specifična srečanja. Alparc bo tako v letu 2009 organiziral mednarodno konferenco z namenom izmenjave izkušenj pri upravljanju velikih plenilcev.

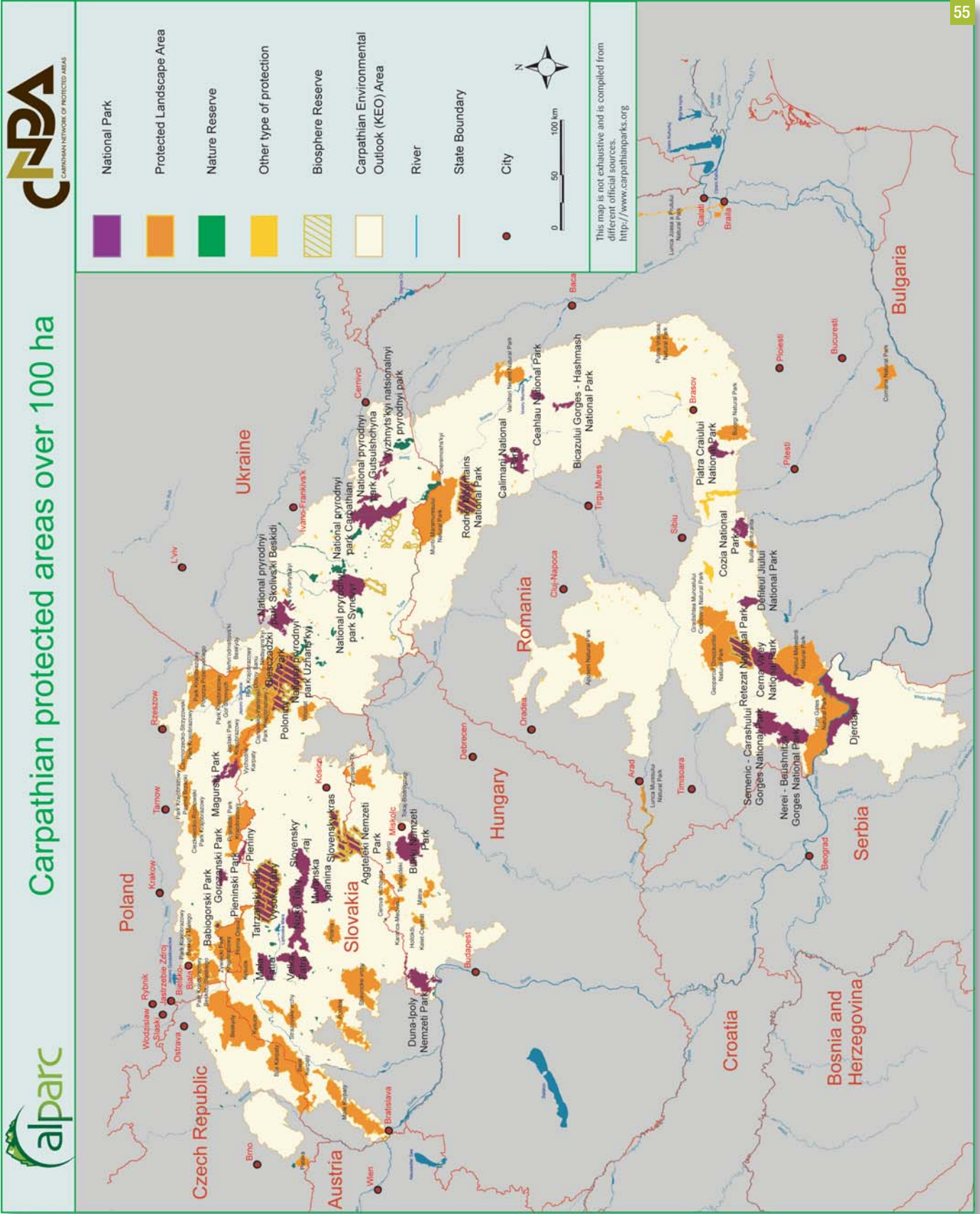
Ob podpori:

ALPSKI TEDEN 2008 - "INOVACIJE [V] ALP[AH]"

Sredi junija se je na Alpskem tednu, prireditvi, ki poveže največja združenja v Alpah, v kraju l'Argentière-la-Bessée/F, zbralo več kot 300 udeležencev. To veliko prireditev vsaka štiri leta organizirajo združenja CIPRA International, mreža Povezanost v Alpah, ISCAR, ALPARC in CAA. Hkrati je bil to pomemben dogodek za francosko predsedovanje Alpski konvenciji, ki je to prireditev podprlo skupaj z regijo PACA in Diactom in z udeležbo generalnega sekretarja Alpske konvencije.

Številne diskusije na temo inovacij so jasno pokazale, da se Alpe trenutno nahajajo v fazi prehoda med tradicijo in temeljitimi spremembami, v nasprotju s stereotipno predstavo o Alpah. Alpe in njihovi akterji so dejansko zelo raznovrstni, na eni strani je namreč želja po odprtosti, na drugi strani pa želja po ohranjanju načina delovanja, ki bi bil usmerjen na pretekle izkušnje. Ravno tako je s koncepti zavarovanih območij, ki so še pretogi in z zastarelimi teorijami, po katerih naj bi se na naravovarstvenih območjih obvarovalo že obstoječe, namesto da bi stremeli k trajnemu razvoju teh območij. Še vedno so redki tisti, ki jim uspeva združiti oba načina mišljenja in ki imajo za to tudi ustrezne kompetence.

Carpathian protected areas over 100 ha

56

Ena velikih inovacij na tem področju je krepitev vključenosti parkov in rezervatov v vzpostavljane čezalpske ekološke mreže, saj na ta način delujejo tudi izven meja svojega zavarovanega območja, in z angažiranjem pri ukrepih proti podnebnim spremembam, ki od upravljalcev zahtevajo globalnejše pristope, kar se tiče vprašanj vodenja. Zavarovana območja v Alpah so najverjetneje jedro temeljitih sprememb njihovega načina delovanja in njihove vloge pri varstvu okolja - takšen vtis nam je dal Alpski teden.

TRAJNOSTNA MOBILNOST IN ALPSKA ZAVAROVANA OBMOČJA

Predstavniki zavarovanih območij, povezanih v mrežo Alparc, so se zbrali, da bi izmenjali izkušnje in znanja na področju mehke mobilnosti.

57

Omenjeno srečanje je pomenilo nadaljevanje razprave o prispevku zavarovanih območij k trajnostnemu razvoju, ki je bila vzpostavljena oktobra 2007 z organizacijo seminarja na temo posledic podnebnih sprememb za zavarovana območja (Mednarodna konferenca alpskih zavarovanih območij, Stelvio/I). Seminar o trajnostni mobilnosti je potekal 11. junija 2008 ob robu Alpskega tedna v l'Argentière-La-Bessée/F. Organiziran je bil skupaj z in ob podpori francoskega Ministrstva za okoljevarstvo, energijo, trajnostni razvoj in upravljanje prostora. Posamezna zavarovana območja, ki so prepoznana kot nosilci načel trajnostnega razvoja ter idej trajnostne mobilnosti, so predstavila svoje izkušnje na tem področju. Predstavljeni so bili tako projekti, ki poosebljajo že uveljavljene koncepte, kot projekti, ki eksperimentirajo z novimi idejami. Na podlagi omenjenega srečanja je bil oblikovan seznam priporočil za prihodnost, ki bo kot prispevek Delovne skupine Promet Alpske konvencije predstavljen okoljskim ministrom alpskih držav v okviru 10. alpske konference (Evian/F, 10.- 12. marec 2009).

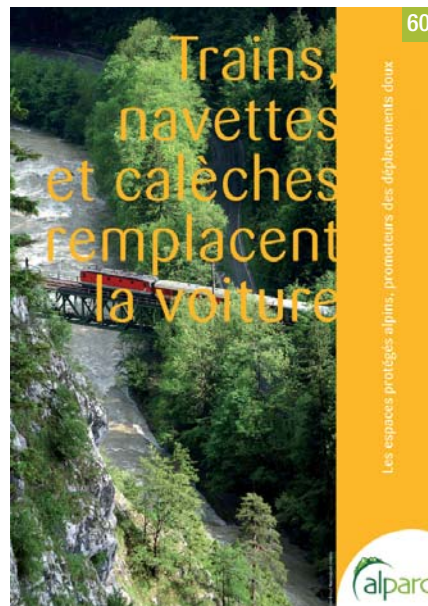
58

Na podlagi zbranih podatkov o posameznih pobudah ter izpolnjenih preglednic s podrobnimi podatki o posameznih projektih je bila oblikovana publikacija "Ko vlaki, avtobusi in kočije nadomestijo osebna vozila". Vsi omenjeni podatki so na voljo na spletni strani Alparca (Rubrika Naše dejavnosti > Promet in mobilnost).

59

- 56 : Alpski teden 2008:
Joël Giraud, podpredsienik regije
Provansa-Alpe-Azurna obala
(Francija) in Regula Imhof,
namestnica generalnega sekretarja
Alpske konvencije
© ALPARC
- 57 : Alpski teden 2008,
L'Argentière la Bessée/F
© ALPARC
- 58 : Mario Broggi na Alpskem
tednu 2008
© ALPARC
- 59 : Laurent Stefanini
med otvoritvijo Alpskega tedna
© ALPARC
- 60 : Brošura o mehki mobilnosti.
Alparc 2008
© ALPARC

60

61

61 Seminar "Mobilnost in zavarovana območja", 2008
© ALPARC

62

62 Berchtesgaden: avtobus v narodnem parku
© ALPARC

Mednarodni izvršni odbor (MIO)

Podpredsednik

Ettore Sartori
Direktor Naravnega parka Paneveggio
Pale di San Martino - Italija
direttore@parcopan.org

Predsednik

Michael Vogel
Direktor Narodnega parka
Berchtesgaden - Nemčija
M.Vogel@nationalpark-berchtesgaden.de

Podpredsednik

Philippe Traub
Direktor Narodnega parka Vanoise
Francija
philippe.traub@vanoise.com

Marija Markes
Direktorica Triglavskega narodnega
parka - Slovenija
marija.markes@tnp.gov

Massimo Bocca
Direktor Naravnega parka
Mont Avic - Italija
info@montavic.it

Michele Ottino
Direktor Narodnega parka
Gran Paradiso - Italija
michele.ottino@pngp.it

Renato Sascor
Urad naravnih parkov Zgornjega
Poadižja - Italija
renato.sascor@provinz.bz.it

Otto Leiner
Direktor Alpskega parka Karwendel,
Služba za varstvo narave
dežele Tirolske - Avstrija
o.leiner@tirol.gv.at

Hermann Stotter
Direktor narodnega parka Hohe
Tauern/Tirolska - Avstrija
hermann.stotter@tirol.gv.at

Werner Franek
Direktor Narodnega parka
Gesäuse - Avstrija
werner.franek@nationalpark.co.at

François Orliac
Direktor ASTERS-a, naravnih rezervatov
departmaja Haute-Savoie - Francija
francois.orliac@asters.asso.fr

Pierre Weick
Direktor naravnega regijskega parka
Vercors - Francija
pierre.weick@pnr-vercors.fr

Heinrich Haller
Direktor Švicarskega narodnega
parka - Švica
heinrich.haller@nationalpark.ch

Bruno Stephan Walder
Bruno Stephan Walder
Zvezni urad za okolje - Švica
bruno.walder@bafu.admin.ch

Michael Fasel
Urad za gozd, naravo in krajino
- Kneževina Lihtenštajn
michael.fasel@awnl.ltv.li

Mednarodni izvršni odbor je sestavljen iz visokih predstavnikov zavarovanih območij iz vseh alpskih dežel (Kneževina Monako, NN).

63

64

65

66

“POVEZOVANJE, SODELOVANJE, IZMENJAVA IZKUŠENJ... VSE TO NAS KREPI”

Vsaki dve leti se alpska zavarovana območja (njihovo število se giblje okrog 900), ki jih predstavlja okoli sto upravnih organov, srečajo na Generalni skupščini Mreže zavarovanih območij v Alpah. Letošnja generalna skupščina je potekala od 8. do 10. oktobra 2008 v Sloveniji, in sicer v na sedežu Triglavskega narodnega parka na Bledu. Cilj tega pomembnega srečanja so bili pregled izvedenih dejavnosti v preteklem obdobju, predstavitev novega delovnega programa, sprejem novega notranjega pravilnika ter izvolitev članov Mednarodnega izvršnega odbora Mreže Alparc. Predsednik MIO ostaja Michael Vogel (Narodni park Berchtesgaden / D). Nova podpredsednika sta Ettore Sartori (Naravni park Paneveggio Pale di San Martino / I) in Philippe Traub (Narodni park Vanoise / F).

Srečanje pa je poleg omenjega upraviteljem zavarovanih območij ponudilo tudi priložnost, da v okviru mednarodne konference zavarovanih območij v Alpah izmenjajo svoje ideje in izkušnje o aktualnih temah. Vprašanje, obravnavano na tokratni mednarodni konferenci, se je nanašalo na prispevek zavarovanih območij k trajnostnemu razvoju v alpskih regijah. V tem okviru so bile predstavljene izkušnje zavarovanih območij na področju ekoloških mrež, razvoja ukrepov upravljanja v luči iskanja odgovorov na vplive podnebnih sprememb ter razvoja okolju prijaznega turizma. Z namenom spodbujanja sodelovanja med različnimi gorskimi masivi, so bili na mednarodno konferenco povabljeni tudi predstavniki zavarovanih območij v Karpatih, ki so predstavili svoje izkušnje in znanja.

Omenjeni dogodek pa je kot običajno omogočil tudi prijetno druženje vseh, ki jih pri napornem delu v zavarovanih območjih vodita strast in požrtvovalnost. Kot pomembno novost letošnjega srečanja naj omenimo nastop otrok iz različnih držav ter različnih zavarovanih območij (Triglavski narodni park/SI, Narodni park Berchtesgaden/D, Naravni park Prealpi Giulie/I, Narodni park Nockberge/A), ki se je zgodil v petek, 10. oktobra. Otroci so na različne načine (skozi ples, gledališke odlomke, pesem in pripovedovanje) predstavili svojo vizijo Alp ter na udeležence dogodka naslovili priporočila za prihodnost zavarovanih območij. Še ena novost letošnjega srečanja je bilo gostovanje alpskega karikaturista in slikarja Alexisa Noualihata.

Predstavljeni posterji, Power Point predstavitve, povzetki predavanj ter slikovno gradivo dogodka so zbrani na CD-ROM-u. Če želite prejeti brezplačni CD-ROM, se, prosimo, obrnite na naše tajništvo: info@alparc.org.

67

67 Ekскурzija v Triglavskem narodnem parku/SI
© ALPARC

- 63 : Nastop otrok iz različnih alpskih parkov
© ALPARC
64 : Ekскурzija v Triglavskem narodnem parku/SI
© ALPARC
65 : Konferenčna dvorana, Bled/SI
© ALPARC
66 : Tematska ekскурzija
© ALPARC

Sklepi

Pretekli dve leti predstavljata prehodno obdobje v življenju mreže Alparc, saj so ju zaznamovali tako pojav novih tematik in reorganizacija njenih delovnih skupin kot tudi vpeljava nove strukture njenega upravljanja ter koordinacije, ki je rezultat njene priključitve Stalnemu sekretariatu Alpske konvencije.

V teh dveh letih so bila oblikovana tudi dovršena in moderna komunikacijska orodja ter orodja, ki omogočajo sodelovanje med zavarovanimi območji (ViViAlp, nova internetna platforma, modernizacija GIS-a, banke podatkov, modernizacija fototeke mreže Alparc).

Poleg že naštetega je bil novim okoliščinam prilagojen Notranji pravilnik mreže Alparc, s pomembnim prispevkom na posameznih področjih (in pri delovnih skupinah) pa je mreža okrepila svoj pomen v okviru strukture in teles Alpske konvencije. Pri tem nikakor ne smemo pozabiti na njeno pomembno vlogo pri vzpostavitvi mreže zavarovanih območij v Karpatih.

68 Generalna skupščina mreže Alparc, Triglavski narodni park, Bled/SI, 2008
© ALPARC

Zahvalili bi se radi vsem našim partnerjem iz alpskih držav, ki so podprli izvajanje naših dejavnosti

Poleg tega gre naša zahvala tudi vsem partnerjem, ki so omogočili mednarodno sodelovanje

ALPARC - Mreža zavarovanih območij v Alpah

Mrežo koordinira:

Pisarna za zavarovana območja Task Force pri Stalnem sekretariatu Alpske konvencije

Maison des parcs et de la montagne
256, rue de la République
F-73000 CHAMBERY

Tel. +33 . (0)4 79 26 55 00

Fax. +33 . (0)4 79 26 55 01

info@alparc.org www.alparc.org

Koordinacija: Guido PLASSMANN
Besedilo: Guido PLASSMANN, Bettina HEDDEN-DUNKHORST, Marie STOECKEL, Chloé MANFREDI, Yann KOHLER, Martin PAVLIK
Oblikovanje: Notre Dame
Prevod: Petra ŠAJN, Triglavski narodni park
Slikovno gradivo: Fototeke mreže ALPARC, Narodnega parka Vanoise, Narodnega parka Mercantour in Cipre International
Naslovna stran: GOTTI Christophe © Parc national de la Vanoise

Tiskano na recikliranem papirju z rastlinskimi črnilom - Notre Dame (F), februar 2009